Najczęściej zadawane pytania i odpowiedzi

I. Legalizacja pobytu

1. Czy będzie przedłużenie statusu UKR? Jak długo mogę legalnie przebywać w Polsce ze statusem UKR i co muszę zrobić, aby nie stracić tego statusu (PESEL UKR, wyjazdy z Polski, zmiana sytuacji życiowej)?

Na mocy aktualnych przepisów* status UKR nadawany obywatelom Ukrainy i określonym członkom ich rodzin został przedłużony do 4 marca 2027 r.

Jeżeli podczas otrzymywania numeru PESEL przedstawiłeś dokument podróży (paszport), nic nie musisz robić - status UKR zostaje przedłużony automatycznie. Jeżeli jednak zostałeś zarejestrowany jedynie na podstawie oświadczenia o swojej tożsamości, bez okazania dokumentu podróży, koniecznie musisz potwierdzić swoją tożsamość pokazując ważny dokument podróży (paszport) w dowolnym urzędzie gminy do 31 sierpnia 2026 r. W przeciwnym razie utracisz PESEL UKR i przestaniesz być legalnie w Polsce.

Status UKR stracą również osoby, które:

- opuściły terytorium Polski na okres powyżej 30 dni,
- otrzymały zezwolenie na pobyt stały, zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenie na pobyt czasowy, status uchodźcy, ochrony uzupełniającej, zgodę na pobyt tolerowany, zgodę na pobyt ze względów humanitarnych,
- złożyły w Polsce wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej lub w ich imieniu taki wniosek został złożony,
- uzyskały ochronę czasową na terenie innego niż Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej,
- nabyły obywatelstwo polskie lub obywatelstwo innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej,
- wjechały na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na przekraczanie granicy w ramach małego ruchu granicznego.

2. Czy można otrzymać status UKR, jeśli osoba dopiero przyjechała do Polski?

Obywatel Ukrainy, który dopiero przybył na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z ucieczką przed wojną, może otrzymać nr PESEL ze statusem UKR, jeżeli:

1. Zgłosi się w dowolnym urzędzie gminy w Polsce najpóźniej w ciągu 30 dni od przekroczenia granicy Polski. Przekroczenie tego terminu uniemożliwia otrzymanie statusu UKR.
2. Posiada ważny dokument podróży (paszport), który okaże przy zgłoszeniu w dowolnym urzędzie gminy.

3. Co z przechodzeniem ze statusu UKR na CUKR? Oczekiwanie na decyzję trwa do roku czasu, zatem potrzeba informacji w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami, którzy po 4 marca 2027 r. nie będą mieli podstawy przebywania w PL z powodu pracy, studiowania, polskiego małżonka itd.

W przypadku obywateli Ukrainy, posiadających numer PESEL ze statusem UKR, którzy złożą wniosek o kartę pobytu CUKR i wniosek ten nie zostanie rozpatrzony do dnia 4 marca 2027 r., ich pobyt na terenie Rzeczypospolitej Polskiej uznaje się za legalny do dnia:
- odbioru karty pobytu (lub jej unieważnienia, z uwagi na nieodebranie w terminie 60 dni od dnia udostępnienia przez urząd wojewódzki informacji o możliwości jej odbioru),

- w którym decyzja o odmowie wydania karty pobytu lub umorzeniu postępowania w sprawie wydania karty pobytu stanie się ostateczna.

4. Co jest potrzebne aby wyrobić kartę pobytu CUKR?

Aby złożyć wniosek o kartę pobytu CUKR, należy spełnić łącznie następujące warunki:

- być obywatelem Ukrainy lub członkiem rodziny obywatela Ukrainy (np. małżonkiem),
- przebywać w Polsce legalnie w związku z korzystaniem z ochrony czasowej,
- na dzień 4 czerwca 2025 r. posiadać nr PESEL ze statusem UKR,
- w dniu złożenia wniosku posiadać nr PESEL ze statusem UKR na podstawie zgłoszonego w dowolnej gminie ważnego aktualnego dokumentu podróży,
- posiadać nieprzerwany status UKR przynajmniej przez 365 dni.

Złożenie wniosku o wydanie karty pobytu CUKR możliwe będzie wyłącznie w formie elektronicznej i tylko wtedy, gdy dane zamieszczone w rejestrze PESEL są kompletne. Proces ten odbywać się będzie poprzez logowanie do systemu Moduł Obsługi Spraw (MOS) za pośrednictwem login.gov.pl, następnie wypełnienie formularza wniosku o wydanie karty pobytu, a na końcu podpisanie elektroniczne wniosku, do którego konieczne będzie posiadanie profilu zaufanego, kwalifikowanego podpisu elektronicznego lub podpisu osobistego.

Do wniosku należy dołączyć:

- aktualną fotografię w formacie cyfrowym, spełniającą określone wymagania, m.in. bez tła, w określonym formacie,
- potwierdzenie dokonania płatności (scan dokumentu lub elektroniczne potwierdzenie przelewu): opłaty w wysokości 100 zł za wydanie karty pobytu oraz opłaty skarbowej w wysokości 340 zł za udzielenie zezwolenia na pobyt czasowy.

Złożenie wniosku o kartę pobytu CUKR będzie możliwe po wydaniu komunikatu przez MSWiA.

5. Jakie dokładnie dokumenty należy przygotować do złożenia wniosku o kartę pobytu lub status CUKR dla dzieci, które wjechały do Polski przed ukończeniem 12. roku życia, oraz jaki minimalny okres ważności paszportu zagranicznego dziecka jest wymagany?

Jeżeli małoletnie dziecko wjechało na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przed ukończeniem 12. roku życia i korzysta na tym terytorium z ochrony czasowej (statusu UKR), to dla złożenia wniosku o wydanie karty pobytu, w rejestrze Ministra Cyfryzacji muszą znajdować się:

- odciski linii papilarnych (odciski palców) lub informacja o fizycznej niemożności pobrania odcisków, albo informacja o chwilowej niemożności pobrania (dwukrotnie) – jeżeli dziecko ukończyło 6. rok życia (z chwilą ukończenia 6. roku życia przez dziecko pojawia się obowiązek uzupełnienia danych w postaci odcisków linii papilarnych w drodze złożenia wniosku o uzupełnienie danych);
- odwzorowanie własnoręcznego podpisu (za wyjątkiem przypadku, gdy dana osoba nie może złożyć podpisu – np. z powodu choroby lub niepełnosprawności) – jeżeli dziecko ukończyło 12. rok życia (z chwilą ukończenia 12. roku życia przez dziecko pojawia się obowiązek uzupełnienia danych w postaci odwzorowania własnoręcznego podpisu w drodze złożenia wniosku).

Ważny dokument podróży (paszport) jest niezbędny do wprowadzenia danych do rejestru PESEL oraz do okazania w czasie odbioru karty pobytu. Nie ma zaś wymagań dotyczących tego, ile lat do przodu dokument podróży musi być ważny.

6. Jak zalegalizować pobyt w Polsce osobom, które nie mogą pracować lub nie mogą znaleźć pracy? Czy osoby w wieku emerytalnym lub osoby z niepełnosprawnościami mogą ubiegać się o kartę CUKR, jeśli nie pracują?

Kwestia zatrudnienia nie jest czynnikiem, który ma wpływ na decyzję o wydaniu karty pobytu CUKR. Nie ma przeciwskazań, aby zarówno osoby w wieku emerytalnym, jak i osoby z niepełnosprawnościami mogły ubiegać się o kartę CUKR.

Niemniej jednak cudzoziemiec, który planuje pozostać w Polsce powinien mieć stabilny dochód, zapewniający środki do życia. Karta pobytu CUKR gwarantuje legalny pobyt, nie wiąże się jednak z żadnym nadzwyczajnym wsparciem, poza tym generalnie przysługującym wszystkim osobom, mieszkającym w Polsce.

7. Czy osoba w wieku emerytalnym, która nie posiada umiejętności obsługi komputera i nie ma Profilu Zaufanego, będzie mogła złożyć wniosek o kartę pobytu CUKR, jeśli składanie będzie możliwe wyłącznie elektronicznie? Czy przewidziano wyjątki dla takich osób?

Sposób składania wniosku dla wszystkich wnioskodawców jest jednakowy. W procesie tym będzie można uzyskać wsparcie pracowników urzędów wojewódzkich, organizacji pozarządowych oraz w ramach projektu „Wspólnie do Niezależności".

8. Gdzie uzyskam pomoc w legalizacji pobytu? Kto może mi pomóc?

Pomoc w procedurze legalizacji pobytu będzie udzielana w ramach projektu „Wspólnie do Niezależności" realizowanego przez MSWiA wraz z partnerami tj. Polskim Czerwonym Krzyżem (PCK) oraz Fundacją Polskie Centrum Pomocy Międzynarodowej (PCPM). Każdy beneficjent tego projektu będzie mógł skorzystać z profesjonalnego wsparcia personelu projektu. Kontynuowane będą również szkolenia z zakresu legalizacji pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

9. Czy będzie można wyjeżdżać z Polski po złożeniu wniosku o kartę pobytu CUKR?

Złożenie przez beneficjenta ochrony czasowej, który posiada numer PESEL ze statusem UKR, wniosku o kartę pobytu CUKR, nie pozbawia go ww. statusu, co w praktyce oznacza, że taki cudzoziemiec będzie mógł opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jednakże na okres nie dłuższy niż 30 dni.

10. Czy pobyt na statusie UKR oraz pobyt na karcie pobytu CUKR będzie w całości zaliczany do 5 lat legalnego pobytu, pod warunkiem że osoba przez cały ten okres pracowała i odprowadzała wszystkie składki, aby w przyszłości móc ubiegać się o kartę rezydenta?

Zgodnie ze stanowiskiem Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców okres pobytu cudzoziemca na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach korzystania z ochrony czasowej (okres ze statusem UKR) nie wlicza się do okresu 5-letniego, o którym mowa w art. 211 ust. 1 ustawy o cudzoziemcach.

Natomiast, pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie karty CUKR będzie już zaliczany do 5-letniego okresu pobytu niezbędnego do uzyskania zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej.

11. Karta pobytu czy karta CUKR: co będzie lepszym wyborem dla kobiet z dziećmi, które uczą się w szkole?

Projektowana ścieżka pobytu poprzez uzyskanie karty CUKR jest prostsza i szybsza, niż otrzymanie standardowej karty pobytu. Stąd rekomenduje się, aby wszystkie osoby, które spełniają warunki do uzyskania karty pobytu CUKR skorzystały z tej możliwości legalizacji pobytu.

12. Do jakiej daty trzeba złożyć wniosek o kartę pobytu CUKR, żeby być legalnie w Polsce z legalnym dostępem do pracy? Na jaki okres czasu można dostać kartę?

Wnioski o kartę pobytu CUKR należy złożyć najpóźniej do dnia 4 marca 2027 r. Karta pobytu CUKR wydawana jest na okres 3 lat.

II. Dostęp do rynku pracy

1. Jakie mam prawa jako pracownik w Polsce (umowa, wynagrodzenie, składki ZUS, ubezpieczenie zdrowotne, urlop)?

Legalnie zatrudnionym cudzoziemcom przysługują te same prawa pracownicze, co obywatelom Rzeczypospolitej Polskiej. Kwestie te uregulowane są w ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2025 r., poz. 277 z późn. zm.), który określa prawa i obowiązki pracowników i pracodawców.

2. Czy mogę legalnie pracować w Polsce ze statusem UKR i co musi zrobić pracodawca, aby moja praca była zgodna z prawem (zgłoszenie, umowa, ZUS)?

Tak, praca osób ze statusem UKR jest w pełni legalna. Jeśli masz numer PESEL ze statusem UKR, możesz pracować w Polsce bez konieczności wyrabiania specjalnego zezwolenia na pracę. Twoje prawo do pracy jest niemal takie samo, jak u obywateli polskich – jedynym wyjątkiem są stanowiska, które prawo rezerwuje wyłącznie dla Polaków.

Aby Twoja praca była zgodna z prawem, pracodawca musi:

- Zgłosić fakt Twojego zatrudnienia do powiatowego urzędu pracy (właściwego dla jego siedziby lub miejsca zamieszkania),
- Zrobić to w ciągu 7 dni od dnia, w którym faktycznie zaczniesz u niego pracować.

Zgodnie z najnowszymi przepisami, ewentualny brak zgłoszenia ze strony pracodawcy nie sprawia, że Twoja praca staje się nielegalna.

Wcześniej istniały wątpliwości prawne, przez które błąd pracodawcy mógł spowodować, że pracownik tracił prawo do pracy (również wstecz). Teraz przepisy jasno mówią, że Twoje prawo do pracy nie zależy od tego, czy pracodawca dopełnił obowiązku powiadomienia urzędu.

To pracodawca bierze na siebie pełną odpowiedzialność za formalności. Jeśli nie zgłosi Twojego zatrudnienia w terminie, grozi mu kara grzywny w wysokości od 1 000 zł do 3 000 zł. Dla Ciebie jednak praca pozostaje legalna.

III. Zakwaterowanie

1. Czy będzie pomoc na pokrycie kosztów zakwaterowania dla osób niezdolnych do pracy (osób w wieku emerytalnym i osób z niepełnosprawnościami)?

Osoby ze statusem UKR, które:

- posiadają orzeczenie o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności umiarkowanym lub znacznym, lub orzeczenie równoważne, udokumentowane polskim dokumentem potwierdzającym posiadanie orzeczenia,

- ukończyły 60, rok życia (kobieta) lub 65. rok życia (mężczyzna), o ile nie pobierają polskiego świadczenia emerytalnego, nie pracują, nie posiadają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej pełnoletnich dzieci, wnuków lub innych zstępnych, którzy podlegają obowiązkowi alimentacyjnemu,

a które nie są w stanie samodzielnie zapewnić sobie zakwaterowania, mogą otrzymać pomoc polegającą na zakwaterowaniu zbiorowym wraz z całodziennym wyżywieniem, która jest zorganizowana w ramach systemu wsparcia, udzielonego przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

2. Jestem matką z 3 dzieci, czy po 30 czerwca będę mogła mieszkać w OZZ na zasadach komercyjnych?

Osoby nienależące do grupy wrażliwej, po 30 czerwca 2026 r. będą mogły mieszkać w OZZ (o ile obiekt oferuje taką możliwość) wyłącznie na zasadach komercyjnych, ustalonych z właścicielem obiektu. W takich sytuacjach osoba w pełni pokrywa koszt swojego zakwaterowania i swojej rodziny.

3. Gdzie będą mieszkać osoby w wieku emerytalnym, gdy wszystkie ośrodki zbiorowego zakwaterowania zostaną zamknięte?

Osobom ze statusem UKR, należącym do grup wrażliwych (w tym emerytom bez polskiego świadczenia emerytalnego, które nie pracują, nie posiadają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej pełnoletnich zstępnych, którzy podlegają obowiązkowi alimentacyjnemu i nie są w stanie samodzielnie zapewnić sobie zakwaterowania) na podstawie obecnie obowiązujących przepisów przysługuje pomoc w OZZ do 4 marca 2027 r.

4. Kto jest zwolniony z obowiązku opłat za zakwaterowanie i wyżywienie w ośrodkach zbiorowego zakwaterowania?

Z obowiązku uiszczania opłat za zakwaterowanie i wyżywienie w OZZ zwolnione są osoby, które należą do grup wrażliwych. Od 5 marca 2026 r. za osobę należącą do grupy wrażliwej uznaje się osobę, która spełnia co najmniej jeden z poniższych warunków:

1) posiada orzeczenie o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności umiarkowanym lub znacznym, lub orzeczenie równoważne, lub jest opiekunem takiej osoby i nie pobiera świadczenia pielęgnacyjnego;
2) ukończyła:
   a) w przypadku kobiet – 60. rok życia,
   b) w przypadku mężczyzn – 65. rok życia
   – o ile nie pobiera polskiego świadczenia emerytalnego, nie pracuje i nie posiada na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej pełnoletnich zstępnych (dzieci lub wnuków), którzy podlegają obowiązkowi alimentacyjnemu;
3) jest kobietą w ciąży lub osobą wychowującą dziecko do 12. miesiąca życia wraz z tym dzieckiem, na podstawie przedstawionych dokumentów;
4) jest osobą z zagranicznej instytucjonalnej pieczy zastępczej;

5) jest osobą bezpośrednio po hospitalizacji finansowanej przez Narodowy Fundusz Zdrowia, trwającej przynajmniej 7 dni, nie dłużej niż do ustania przyczyny będącej powodem hospitalizacji.

Pomoc w zapewnieniu zakwaterowania i wyżywienia może być udzielona również cudzoziemcowi, który odniósł obrażenia w wyniku działań wojennych prowadzonych na terytorium państwa lub obszaru geograficznego, którego dotyczy decyzja Rady Unii Europejskiej, stwierdzająca istnienie masowego napływu wysiedleńców, niespełniającego warunków dot. legalnego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, który został przetransportowany do Polski w celu udzielania świadczeń opieki zdrowotnej.

Na dotychczasowych zasadach pomoc w zakwaterowaniu i wyżywieniu do 30 czerwca br. będzie przysługiwała również osobom, które 4 marca br. będą przebywały w ośrodkach zbiorowego zakwaterowania.

5. Czy matka z niepełnosprawnością z kilkorgiem dzieci musi płacić za pobyt w ośrodku zbiorowego zakwaterowania?

Matka ze statusem UKR, która posiada orzeczenie o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności umiarkowanym lub znacznym, lub orzeczenie równoważne, udokumentowane polskim dokumentem, zwolniona jest z ponoszenia opłat z tytułu zakwaterowania i wyżywienia w OZZ. Zwolniony z opłat może być również jej opiekun, o ile nie pobiera świadczenia pielęgnacyjnego. Natomiast jej dzieci nie są zakwalifikowane jako grupa szczególnie wrażliwa, w związku z czym będą mogły mieszkać w OZZ (o ile obiekt oferuje taką możliwość) wyłącznie na zasadach komercyjnych (odpłatnie), ustalonych z właścicielem obiektu.

6. Czy świadczenie pielęgnacyjne jest wliczane jako dochód przy obliczaniu odpłatności za pobyt w OZZ?

Obywatelowi Ukrainy, który przebywa na terenie Rzeczypospolitej Polskiej i pobiera świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje zakwaterowanie, ani wyżywienie w ośrodku zbiorowego zakwaterowania.

7. Czy uchodźcy mają prawo do korzystania z programu mieszkań socjalnych/komunalnych w gminie?

Obywatele Ukrainy posiadający numer PESEL ze statusem UKR, mają prawo ubiegać się o mieszkania komunalne lub socjalne w gminie na takich samych zasadach jak pozostali cudzoziemcy, pod warunkiem spełnienia kryteriów dochodowych i mieszkaniowych.

8. Czy osoby chore po hospitalizacji mogą przebywać w OZZ? Jakie są kryteria, aby osoba chora po hospitalizacji mogła przebywać w OZZ? Gdzie należy zgłosić się i jak otrzymać skierowanie do OZZ? Jak długo taka osoba może przebywać w OZZ?

Osoby bezpośrednio po hospitalizacji finansowanej przez Narodowy Fundusz Zdrowia, trwającej przynajmniej 7 dni, mogą przebywać w OZZ, nie dłużej niż do ustania przyczyny będącej powodem tej hospitalizacji.

Dokumentem uprawniającym do pobytu w OZZ jest wtedy wypis ze szpitala z odpowiednią adnotacją, która pozwoli ustalić ww. okoliczności.

IV. Świadczenia zdrowotne

1. Czy obywatele Ukrainy będą mieć ubezpieczenie zdrowotne, jeżeli nie pracują?

Dostęp do opieki zdrowotnej przysługuje obywatelom Ukrainy, posiadającym numer PESEL ze statusem UKR, pod warunkiem, że są ubezpieczeni i odprowadzają składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Te zasady są analogiczne do zasad dotyczących obywateli Polski.

Wyjątek od tej zasady stanowią osoby posiadające zaświadczenie o zamieszkiwaniu w OZZ, kobiety w ciąży, porodu i połogu, osoby do ukończenia 18 roku życia, osoby będące ofiarami gwałtu lub tortur, które posiadają numer PESEL ze statusem UKR.

Przy czym finansowanie z NFZ nie dotyczy leczenia uzdrowiskowego i rehabilitacji uzdrowiskowej, leczenia niepłodności, zabiegów endoprotezoplastyki i usunięcia zaćmy oraz podania produktów leczniczych wydawanych świadczeniobiorcom w ramach programów polityki zdrowotnej ministra właściwego do spraw zdrowia.

2. Czy emeryci, którzy nie mieszkają już w ośrodkach zbiorowego zakwaterowania (wynajmują mieszkanie samodzielnie lub mieszkają z dziećmi), będą mieli dostęp do opieki zdrowotnej po 4.03.2026 roku?

Obywatele Ukrainy posiadający numer PESEL ze statusem UKR, pobierający polskie świadczenie emerytalne, bez względu na to czy zamieszkują w OZZ będą mieli prawo do świadczeń opieki zdrowotnej, udzielanych na zasadach i w zakresie określonym w ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej. Wysokość otrzymywanego świadczenia emerytalnego nie ma żadnego wpływu na to prawo. Nie dotyczy to leczenia uzdrowiskowego i rehabilitacji uzdrowiskowej, leczenia niepłodności, zabiegów endoprotezoplastyki i usunięcia zaćmy oraz podania produktów leczniczych wydawanych świadczeniobiorcom w ramach programów polityki zdrowotnej ministra właściwego do spraw zdrowia.

3. Jakie usługi medyczne są bezpłatne dla wszystkich osób ze statusem UKR?

Beneficjenci ochrony czasowej, którzy posiadają numer PESEL ze statusem UKR, mogą korzystać z opieki zdrowotnej na zasadach analogicznych do obywateli Polski. Oznacza to, że będą mieli dostęp do wszystkich świadczeń opieki zdrowotnej jedynie w przypadku, gdy są ubezpieczeni i odprowadzają składki na ubezpieczenie zdrowotne. Wyjątek stanowią grupy, opisane w odpowiedzi na pytanie nr. 1.

Wszyscy beneficjenci ochrony czasowej, którzy posiadają numer PESEL ze statusem UKR, znajdujący się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego będą uprawnieni do świadczeń opieki zdrowotnej udzielanych niezwłocznie w niezbędnym zakresie.

4. Czy emeryci powyżej 65. roku życia ze statusem UKR mają prawo do refundacji leków?

Emeryci z Ukrainy posiadający numer PESEL ze statusem UKR mają prawo do refundacji leków, pod warunkiem, że będą objęci ubezpieczeniem zdrowotnym w Polsce (obowiązkowym lub dobrowolnym).